

NEBES
WHETHLOW BER

*Offered by Charles
Miss Helena (Cornwall)*

A. S. D. SMITH, M.A.
(CARADAR)

2/-

Printed by the Camborne Printing and
Stationery Co., Ltd., Camborne, Cornwall

NEBES
WHETHLOW BER

A. S. D. SMITH, M.A.
(CARADAR)

2/-

Printed by the Camborne Printing and
Stationery Co., Ltd., Camborne, Cornwall.

HYNWYN AN WHETHLOW :

Ancombrynsy	lyven 1.
An Banknota	2.
An Te	3.
An Cas a Granny Brown	4.
Hugh Polgreen ha'n Golghjy	6.
An Wrek Yowynk Gwyn hy Blew	8.
De Wet	13.
Stryf	19.
Geler an Den Coth	22.
Merk an Vam	24.
An Tyak Goky ha'y Wrek Fur	27.

Ancombrynsy.

An medhek yn un dre vyghan yn Kernow a'n jeva maw o servyas lel, nebes gwan y skyans kynth ova. Un jeth, an medhek a dhegemeras galow dhe gynyewel gans arlodhes a'n keth tre, hag ef a wruk dedhewy dos ; mes, soweth, pan dheth an ur appoyntyes, ef a omglewo nebes claf, may fe res dhodho scryfa dyharas dhe'n arlodhes cuf.

Ef a ros an lyther dhe Ronald an maw, ow leverel : "Kemer an lyther-ma dhe Vestres Couch hep strechya, ha doro dhym wosa henna ow hynyow."

Festynna a wruk Ronald gwella godhya. Ef a dhelyfryas an lyther, hag ena ef a wortas y'n hel. Pan ve govynnys orto prag yth esa whath ow cortos, yn meth an gwas len. : "Gorhemmy'n dhym a wruk ow mester may whrellen dry genef y gynyow."

Mestres Couch ha'y hyfvewy a wharthas colonnek, hag y a wruk oll myns a sevy y'ga gallos rak collenwel an arghadow. An kynyow-na, darbarys mar uskys del ve, nyns o onen drok ; ynwith an arlodhes a worras botel a wyn ynter an scudellow, ha'n maw eth gansa yn lowen dhe dre.

Yth o blas an yskel mar dha, kefrys an gwyn, mayth o an medhek nebes sawthenys : ha wosa Ronald dhe dhon an scudellow, onen hag onen, ha'ga settya arak y vester, dalleth dowtya an dra a wruk an dremas. Pan glewas an pyth a wharfe, yth o y ancombrynsy mar vras may fynna desempys erghy tos a vlejow tek a'n shoppa ha'ga danvon dhe Vestres Couch. Wosa ef dhe davasa Ronald yn ta, ef a yrghys dhodho prena'n blejow ha'ga ry dhe'n arlodhes gans y worhemmy'nadow a'n gwella. "Ha gwayt na wrylly namoy gokyneth," yn meth-ef dhe'n maw.

Warlergh hanter ur yth eth an maw tre, ha'y fas ow tewynya dre ewn lowender. Ef a worras deu nota dek sols war an vos. Own a gemeras an medhek orth aga gweles, mes Ronald a leverys, pys da del ova : "An arlodhes a wruk tylly desempys rak an blejow."

"Dar! tylly, a leverta?" yn meth an medhek, "A! ty bensogh!" Hag ena Ronald a dheryvas orto fatel wharfe an dra : "Mestres Couch," yn meth-ef, "a ros dhymmo deu

sols yn ro, mes my a leverys dhedhy : "An blejyow-na ny gost deu sols, Arlodhes, saw ugans."

Namna wruk an medhek clamdera stak ena.

An Banknota.

De Sadhorn dohajeth. An stretys o gorlenwys a dus ; hag yn cres an dre, le may whruk omvetya an kettrynow, mar vras o an ruth na ylly den scant kerdhes. Desempys y fe clewys son gweder terrys dhe scommow. Y'n ruth, nebonen re bya herdhyes erbyn fenester an bosty ha'n quarel a ve scattyes dhe dymmyn. War un lam y teth servysy yn un bonya yn mes a'n bosty, ha totta y a wruk settya dalghen y'n drokoberor.

"An quarel a gost sur hantercans sols," yn meth perhennek an chy. An den a worthebys, cortes y vaner : "Agas gyvyans a bysaf, Syra, bytegens nyns oma-vy dhe vlanya, na ny'm bus kemmys mona warnaf."

"Pup a yl leverel yndella : whyleugh yn y bokettys-ef," o cusul onen a'n ruth.

Sevel orta ny ylly an anfsusyk, ha res o plegya. An servysy a wruk scon tenna y gas-lytherow yn mes a'y boket, hag ot! ynno nyns esa travyth saw carten, warnedhy y hanow ha'y drygva.

"Reugh an cas dhymmo-vy," a gryas perhennek an bosty, "y convedhaf taclow a'n par-na : pup onen a'n jeves y sorn cudhys." Hag yn whyr, ef a dennas a'n sorn where un banknota hantercans puns. Gwyr yu y vos nebes usyes, mes nyns o dhe weth awos henna.

An den a byslys na wrellens-y kemeres an nota dhyworto, hag ef orth y dhon termyn mar bell. Mes perhennek an bosty o bodhar dhe bup pysadow, hag ef a ros dhodho pyp puns ha deu-ugans, ow quytha ragtho y honen an nota hantercans puns.

"Pyp puns rak quarel a'n par-na?" a gryas an den, dhodho sor bras, "Hantercans sols a als a aquytya yn ta. Hemma nyns yu mes gwrynyans pur!" hag yth esa an westyon erel a'n keth tybyans-na.

Mes sconya a wruk an perhennek, ow leverel gweder dhe vos hedhyu fest yn ker, hag ynweth y cotho tyly nebes dhodho-ef rak oll an ancombryns a wodhevy. Bytegens, rak omwul den hel, ef a worras dek sols aral dhe'n pyp puns ha deu-ugans ; ha'n den eth dhe ves yn un vollethy.

Un den coth, nep o esedhys y'n bosty, a byslys cumyas a weles an banknota hantercans puns.

Y whythra a bup tenewan ef a wruk, orth y synsy erbyn an golow, hag ena yn meth-ef, ow shakya y ben : "An nota-ma yu fals."

Pup a wharthas yn lowen saw unsel perhennek an bosty : hag y ow tyby hep mar ef dhe gafos an pyth a dhyndylas.

An Te.

Yth esa Heine, an barth Almaynek, ow tryga yn Italy pan wharfe an dra-ma, ha ny a wra y asa-ef dhe dheryvas an whethel yn y eryow y honen :—

Parys oma pupprys dhe wothvos gras dhe nep a wrello dhym les, ha my pan esen ow tryga y'n pow ogas dhe Lucca y whren praysya ow ost, nep a ry dhym te o mar whek y vlas bythqueth na ve evys genef te mar dha. My a ganas an gan-ma a wormola dhe'n Arlodhes Woolen, nep o trygys y'n keth ostel, ha hy a's teva dhe voy marth a'n pyth a leverys, ow kynny na ylly-hy cafos te da nefra, awos oll myns a ynnyas-hy war agan ost : hag yndella hy a ve constryngys dhe brena hy the yn Livorno ha danvon maw rak y gerghes alenna. "Bytegens, henna yu te nevek y vlas," yn meth-hy.

"Arlodhes," my a worthebys, "kessyns my a wra bos ow the-vy gwell whath," ha my a byslys Arlodhes Woolen, kefrys an dhyw arlodhes aral esa gensy, may teffens dhe gafos te genef-vy, hag y a dhedhewys dos ternos ha'y gafos war ben an vre, warnedhy mayth esa agan ostel ow sevel : le may hyller esedha yn cres perfyth ha myras dres oll splander an nansow a woles dhyn-ny . . .

An ur a dheth. An vos a ve parusys, skethennow a vara amanynnys a ve treghys, hag omgewsel a wruk an tyr arlodhes, gwyn aga bys.

Mes an te ny wruk dos.

Whegh ur a dheth ; ena hanter wosa whegh.

Yth esa skesow an gorthewer ow talleth slynkya avel syrf du adro dhe woles an vre. Whecca-vyth o sawor an cosow, kefrys can an ydhy.

Mes syn a de nyns esa nep le.

Lemmyn gallas an howl yn mes a'gan gwel, bytegens gortos a wruk y wolow war bennow an menydyow, ha my a leverys dhe'n arlodhesow : "Pos yu gans an howl omdenna ha gasa cowethas y geshowlow!"

Onen whek o an lavar-na, hep mar ; mes an te ny wruk dos.

Wosteweth — wosteweth — y teth agan ost, cudhyjyk y fysmant, ha govyn orthyn a ny vya da genen kemeres nebes sherbet yn le te.

“Te! Te!” warbarth ny a armas, “ha bedhens ef an keth te poran del evaf pupteth-oll,” my a leverys.

“An keth te? A dus vryntyn, henna ny yl bos.”

“Fatel yu na yl henna bos?” my a gryas serrys. Yth eth agan ost dhe voy ancombrnsy-vyth hag ef stlaf, ow hokkya yn y lavarow : ha nebes termyn a wruk tremena whath kens ef dhe avowa'n gwryoneth ha'n kevryn dhe vos dyscudhys . . .

Rak plekya dhymmo, agan ost a lenwy a dhowr spesyal tom an pot te a vedha gesys pupteth-oll gans Arlodhes Woolen wosa hy dhe worfenna hy frys ; ha'n te re bya dhym mar dha y vlas may whruga-vy kemmys bost anodho nyns o saw an remenant a'n te re bya evys solabrys gans an arlodhes . . .

An bronynon adro dhe Lucca a's teves dasson marthys da, ha dasseny y a wruk gans wherthyn ylowek an tyr arlodhes.

An Cas a Granny Brown.

Yth esen ow kerdhes war yskynlur gorsaf Queen Street, Keresk, gans coweth, ow cortos an tren dhe Loundres, pan sefsyn rak myras orth an pryson mur a veyn-pry, ha'y fenestry baryes ow kyky dre an fosow yn lynow compes, hag a ylly bos gwelys war an vre a dal dhyn-ny ow cregy a ugh an wolokva vusy a woles.

Tawesek o ow howeth, ha'm tavas-vy a hedhas y whel rak teken, ha henna o tra varthys, my a'n avow ; rak dhe wyr, pypynak may kefyntyn an hap da dhe vos warbarth, my a vynna denewy dh'y dhywscovarn barys-ef oll an newodhow a'm be aban wruga-vy y weles dewetha. Ef o goslower da, ha my o kesscryfer drok.

Bytegens hedhyu, hag ef ow myras orth an fenestry dall-na, mar hager aga semlant, my a ylly gweles bos ganso y brederow y honen, ha mar corten, martesen ef a vynsa aga ranna yntredhon ; hag yndella y wharfe.

“Ass yu coynt!” yn meth-ef. “Gweles an pryson-na hedhyu vyttyn, ha'n awel mar dek, a dhre dhe'm cof myttyn hevelep nans yu ugans bledhen, pan sevyn war an keth yskynlur-ma ha gweles den yowynk nawnjek bloth ow mos dre an porthow-na war y forth dhe wasonyeth penys.

“Y dhama-wyn re bya kefys marow yn hy gwely un jeth — posnys hy re bya, henna yu certan — mes moy es henna denvyth ny wodhya. Denvyth ny dheth dhe'n chy aban wruk an venen goth maga hy yer ha'y heyjy an jeth kens ha mos ajy warlergh hy usadow rak gortos John, hy map-gwyn, nep a dryga gensy hag a ve gensy mur gerys, kepar del ve-hy ganso-ef. Y vam a verwys a 'dhyfygyans uskys' del o gylwys, pan ova baby, ow sewa mernans hy gour, hag yndella ken vam ages y dhama-wyn ny wodhya John bynytha, ha gensy-hy ef re bya megys.

“Ternos vyttyn, pan esa John ow casa an chy, y fe gwelys gans kentrevoges, nep a'n dynarghas dres an ke ynter an dheu jy. Ef a leverys dhedhy nag o Granny re dha hag y's cusulyas a wytha yn gwely. Y ros dhedhy hansel kens es mos, ow frya an brassa a'n oyow esa y'n chy ha tam kyk-mogh ganso, hag y kemeras yn ban dhedhy coffy tom ha skethen a vara amanyynys, hag yn meth-ef : “Ass o da gensy pup tam anodho!” Ena ef eth dhe ves yn un bonya war nans an vounder dh'y whel, nebes dewedhes del ova.

“Nep un ur wosa henna, Mestres Jones, avel kentrevoges da, eth dhe weles Granny ha leverel dhedhy mar dha o hy map-gwyn orty, hag uth a's kemeras pan gafas an venen goth ow crowedha yn farow war hy gwely.

“Wel, rak cotthe whethel hyr, John a ve prysonys, jujjys, ha dampnys dhe ugans bledhen a wasonyeth penys. Prest ef a bledya y vos gwryon, mes nyns esa denvyth aral a als a gul an drokober : ef re gemersa hy hansel dhedhy, del leverys y honen : ha brus an curunor o “posnys : fatel ve, ny wodher.”

“My a welas an den yowynk passya dre an keth porthow-na a welyn-ny lemmynt, ha nefra hedra vyf bew ny wraf ankevy an wolok esa yn y dheulagas.”

“Ytho,” my a leverys, “ena ymava whath ow servya y sentens?”

Ow howeth a dewy pols, kepar ha pan ve ow queles pup tra arta. "Nag usy," ef a worthebys, "an seythen dhewetha y fe kefys marow a gleves y vam, ha synsys fast yn y luf o devyn yn mes a'n *Daily Telephone*, Hedra 20, 1935 :

'Egyn trawythys a gefyr yn oyow heyjy a ve an ken may ferwys Emma Jane Thomas, nep re dhepsa oy hos fryes, hag a godhas yn farow ajy dhe un ur wosa henna.'

"An map boghosek! — Preder — ugans bledhen . . ."

Tren Loundres! Kemereugh agas sedhow, mar plek!

Hugh Polgreen ha'n Golghjy.

Tom Tremayne o kyger agan treveglos-ny, ha'y shoppa o chy coth war ryn an vre. Y'n garth adref an shoppa yth esa try crowjy yn un rew, hevelep aga lyw, myns, ha form : kensa, an golghjy ; nessa war van, an eskernjy ; ha nebes pella awartha, an selsykjy ; hag yn pup onen a'n try yth esa per ha tan ow lesky yn danno.

De Lun myttyn avar yth esa Tom y'n eskernjy ow pryjyon mer yn mes a'n eskern rak gul brawn : y'n chy nessa awoles yth esa y wreck ow pryjyon dyllas—apronyow, croglennow, lyennyow-gwely : hag y'n chy nessa awartha yth esa Willy Williams an selyger ow pryjyon keheryn (*gristle*) may halla y worra yn creghyn, gans dyvynyon a'n bara amannynys re bya gesys a'ga hansel ; rak onen fest yn crefny o Tom Tremayne. Yth esa an try than ow tywy yn fraf, ha'ga mok ow tenewy yn mes a'n chymblys ; hag yth o Tom maga fery avel hok, ha ganso an dheu aral yn y ogas, may hylly gwytha un lagas warnedha.

Hag ef ow clewes y wreck ow torna ha stewanny an dyllas, kefrys son whek an keheryn ow spluttra ha lamma y'n per, fors ny wruk a'n mostethes ha'n golghyon ow pystylya a'n per dhe'n lur. Rag yth o Tom erbysyas ha nebes turont magata. Storrya a wrussa an gath, hep marvyth, mara'n jeffa onen a'n tylu arghans lowr dhe brena cath ; mes arghans a fylly dhe bup-oll yn chy an kyger saw unsel dhe Tom Tremayne y honen.

Bytegens kyger fur o Tom, my a'n avow ; ha mars ova garow y gnas trawthyow orth Willy Williams, nep a'n jeva oll an blam pan eth taclow yn cam, yth ova cortes lowr dh'y brenoryon.

Ogas ha pup onen a veyon an dreveglos a dhallathas y hens dre brentysyeth yn dan Tom Tremayne, ha'n gwella anedha a besyas dyw seythen. Ena y teth Hugh Polgreen, hag ef ny besyas un jeth. Ef a'n jeva curyogas war y enep, hag ef pynthek bloth a'y os hag ow tevy uskys. Ef a dhallathas servya y'n shoppa war an De Lun yu campollys awartha.

An kensa myttyn-na ottava ow cul y whel yn maw da hep croffolas, hag ef ow whybana maga lowen avel culyekreden. Yth esa dowr tom y'n kelorn, ha cartha an plynken-kyk y'n shoppa ef a wruk, hag ena tewlel an dowr war an lur ha scullya dowst-hesken warnodho rak y segha. Henna nys o an vaner usyes, ha da yth o bos Tom Tremayne y'n eskernjy mes a'y wolok.

Hag ef ow whybana lowen y gnas, y whelas den ow tos war nans an stret : den mur, tew, ha ganso chayn-uryor owr — dhe'n lyha ef a hevelly bos owr, kyn hylly bos brest, ha war y ben yth esa hot bowler. Sevel adherak an shoppa ef a wruk yn un vyras aberveth. Adhesempys, "Pyu osta-jy?" ef a harthas, kepar ha pan ve Hugh nep sort a whylen war an lur. Bytegens, kynth ova byghan, ownek nys o Hugh man.

"My yu myghtern an pyskyes," ef a worthebys, "pyu osta-jy? Myghtern an bukkyas-nos osta? An shoppa yu deges myttyn De Lun."

"Taw dhymmo, ty lorel, na vyth tount. Otta lowr a'th ref. Pyma dha vester?"

"Pyu a lavaraf dhodho us omma?"

"An bayly. Ha fysky gwra, toth bras!"

An bayly! . . . hag ef ow clewes an ger-na, myras orto a wruk Hugh ha'y dheulagas ales :

"A . . . A . . . my a dh'y gerghes," yn meth-ef, ha dre an darras ef eth kepar ha lughesen.

Wosa hedhes an garth, ef a aspyas Tom Tremayne, nep esa ow stopya ha gyky dre fals yn darras an selsykjy, mar calla cafos Willy Williams ow camdremena nep maner.

"Mester Tom! Mester Tom! Yma an bayly omma!"

An geryow-na a wruk dhe Tom lamma kepar ha pan ve tanbellen Almaynek adref dhodho ha parys dhe dardha.

"Pandra? Pandra leverta? Re Vyghal hag oll an Syns . . . !" ha dre an darras bys y'n shoppa ef eth uskyssa es del o devedhys Hugh y honen, ha'y wreck war y lergh, kefrys

Willy Williams, rak bedhygla re wrussa Hugh kepar ha dek tarow. Hugh ny vynna kelly an sport, yndella ef ynweth a's holyas.

Y'n shoppa yth esa Tom, cough y fas, ow sevel arak an bayly hag ow carma : "Nefra ny vynnaf pe, erna'm bo an mona a dal dha dhama-wyn dhym rak an darn avy a brenas-hy dhyworthyf nans yu mys. Cafos ow mona my a vyn."

"Yma nebes dyffrans ynter etek dynar ha tryhans puns, Mester Tremayne," yn meth an bayly, "henna why a'n avow, hep mar, ha" Hag ena Tom a welas an maw. "Yu ty us omma? Ke dhe gerdhes, kel Kemer an keheryn-ma desempys ha'y worra y'n per," ha war un lam ef a worras war geyn Hugh canstel bras lun a gyk keheryn.

Yth eth Hugh yn mes, crommys y dhywscoth, ow trebuchya adrus dhe'n garth poran aberth y'n kensa crowjy hag ena gwakhe an canstel y'n per. Nessa, aban na'n jevya wolcum vyth-oll y'n shoppa, mos dhe wandra ef a wruk ha myras orth an yer ow pryvessa adref an try crowjy.

Ef a alsa bos ena nep hanter ur ow hunros kens es Tom dhe dhos a'n shoppa gans y wrekk ha Willy Williams. Ena Tom eth y'n eskernjy, Willy y'n chy awartha, ha'n wrekk y'n kensa chy.

Yth o Hugh ankevys gansa yn tyen : mes henna ny dhurya neppell!

Adhesempys y teth an wrekk yn un bonya yn mes a'n golghjy, ow scryja : "Ow lyennyow! Ow apronyow!"

Tom ha'y was eth aberth y'n golghjy ha . . .

Mes gwell vya dhym dewedha y'n tyller-ma. Scant ny allaf dos dhe'n pryk-na may teryvaf an pyth-oll a leverys Tom Tremayne : na ny vya henna vas . . .

My a'm be un wolok dhewetha a Hugh Polgreen : yth esa-ef ow mos dhe ves hep whetha corn na gul son, yn un slynkya dres an fos ysel adref an try crowjy. Ena ponya ef a wruk kepar ha pan ve an jawl war y lergh . . .

An Wrekk Yowynk Gwyn hy Blew.

Onen a'm gwella kerens yu Jack Hartland, yu lemmyan Esel an Seneth rak M . . .

Nans yu nebes bledhynnow, ow whel a'm kemas dhe

wlasow tramor, hag ena y fuf tyr bledhen. Whegh mys kens deweth an termyn-na y tegemerys lyther dyworth Jack, ow leverel ef dhe vos demedhys hag owth ynnya warnaf may teffen dhe dryga seythen ganso-ef ha'y wrekk yowynk pan vena dewhelys tre.

"Ty a 'fyth pyskessa da omma," yn meth-ef, "ha da vyth gans Joan dha wolcumma." Y ros descryvyans bew a Joan y wrekk, hag yth o splan dhe weles bos an yl ow cara y gyla yn town.

Warlergh an whegh mys my eth tre, ha scon wosa henna y'm kefys ow honen y'n tren ow spedya troha'n dreveglos pell mayth o trygys an dheu.

Nefra ny allaf ankevys an los a'm kemas dhe'n kensa fu a'm be a Joan. Benen yowynk kynth o-hy, tek hy fas ha'y form, hy a's teva blew maga whyn avel ergh. Bytegens, warlergh an pyth re scryfys Jack dhym, whegh mys kens, hy blew o gellruth!

An nos-na, pan o Jack ha my esedhys orth an tan y'n lyverva, ha Joan gyllys dhe'n gwely, yn meth Jack desempys : "Marth yu genes, hep mar, cafos ow gwrekk mar wyn hy blew? Bytegens yndella hy ny ve a'y yus," ha myras pell orth an tan ef a wruk, sad y dheulagas, kepar ha pan bortha cof a neppyth tryst. Ena yn meth-ef : "Own yth o, a drelyas hy blew yn whyn."

My a'm be nebes caletter ow tesmygy fatel ylly henna bos, ha'n dheu-na mar hudhyk warbarth.

Jack a welas an govynnadow yn ow fas, hag yn meth-ef : "My a vyn leverel dhys oll an cas, mes awos Dew, byth war na levery ger a'n dra dhedhy-hy, del y'th pysaf." Wosa my dhe dhedhewy gul warlergh y voth, yth eth Jack war rak yndelma :

"Del wodhes, nans yu whegh mys may whruk Joan ha my demedhy. Onen a'gan kerens, cuf y gnas, hag a ve mes a dre y'n termyn-na, a brofyas dhyn y jy rak may hallen spena agan mys mel yn cosoleth. Yn ta y porthaf cof a'n jeth may whrussyn mos dy. Dhyn-ny yth o an chy pyth a dhevys, ow sevel del esa yn cres an pow, ha'n avon ow resekk y'gan ogas. Gwythyades an chy o benen hantercans bloth, Mestres Webber orth hy hanow, onest hy semlant, nep a wruk agan metya orth an darras. Hy a gemeras Joan adhewhans yn dan hy askel hag a dhysquedhas an chy

dhedhy, ha my eth dhe wandra adro dhe'n lowarth, o onen tek ha lun a vlejow. Pan dhewhelys dhe'n chy, yth o an te parusys, ha galsa Mestres Webber wardhelergh dhe'n gegyn.

Yn meth Joan yn un wherthyn : "A wreta crisy yn secund syght, Jack? Mrs Webber re be ow clappya a 'neppyth' a dal wharfos y'n chy-ma : 'ordenys yu gans nef,' del lever-hy, bytegens hy ny wor man pandra vyth an 'neppyth'-na."

"Na ny won-vy whath," my a worthebys, "marnas hy a vo nebes claf hag yn ethom a vedhygyeth."

Tremena a wruk an dedhyow. Ny a's spenas yn un byskessa ha kerdhes y'n pow adro. Bytegens yth esa neppyth ow posa war vrys Joan, dhym del hevelly, rak my dhe weles golok brederus yn hy deulagas trawthyow.

Un jeth, ha ny owth esedha ryp an avon, y whovynnys orty : "Pandra wher dhys, ow melder, ha ty ow tewel mar bell?"

"Ow predery yth esen a'n pyth a leverys Mrs Webber dhym hedhyu vyttyn," yn meth-hy.

"Pyth o henna?"

"Hy a leverys nep mollath dhe godha war an chy-ma, ha hy a'm pysys mayth ellen dhe ves a dermyn. 'My ny allaf dyank a'm tenkys' yn meth-hy, 'henna yu ordenys gans nef. Mes ny res dheugh-why hy godhevel genef-vy.' Neppyth a'n keth sort-na hy re leverys lyes treveth kens, mes y'n tor-ma scruth own a's kemeras, mayth esa-hy ow crenna."

"Ha'w gwrek ow kewsel yndella, my a whylas gwella hy cher, ow tysquedhes gokyneth an dra yn un wherthyn. Hag ena ny a gowsas a neppyth ken."

"Nebes dedhyow wosa henna y fe res dhym collenwel an dedhewadow re bya gwres genef nebes mysow kens, ha mos dhe ves rak arethya dhe guntellyans a dus yn ow ranbarth a'n pow mayth ena Esel an Seneth ragtho. Ow gwrek ny vynna my dhe vos, mes fatel yllyn y woheles ny wodhyen, ha my a wruk oll myns a yllyn rak hy hebaskhe. Y tedhewys dewheles an keth nos-na, mar dhewedhes kyn fe an ur, ha res o dhedhy bos pys da a'n ambos-na. Edrek a'm byth bys vynytha na wruga-vy gortos tre an nos-na . . ."

Ow har a worras y luf war y dheulagas, kepar ha pan vynna cudha nep tra anwhek, kens es kewsel art :

"Ty a yl convedhes nag esen-vy ena ow honen, yndella ny won leverel poran pandra wharfe. Bytegens y hyller gorra an tymmyn warbarth ha lenwel an aswyow o gesys gans ow gwrek yn hy deryvadow a'n dra, mevyes del o-hy ha hanter marow gans uth . . ."

"My eth dhe ves yn scon wosa hanter-deth, ha Joan eth genef bys yn gorsaf an hens-horn. Wosa an tren dhe'm kemeres yn mes a'y gwel, hy a dhewhelys dhe dre, mar calla gweres Mrs. Webber ow cul whel an chy. Honna a's teva marth a weles bos Joan dewhelys, ow tyby hy dhe vos gyllys dhe ves genef-vy."

"Mrs Webber a hevelly bos ysel hy spyrys, owth hanasa yn fenough, ha wosteweth ny ylly Joan y wodhaf na fella, ha hy a leverys : "Pandra wher dhys, Mestres Webber ger? Kemer colon! Gwella dha jer! Osta claf, martesen? Lavar dhym."

"Mrs Webber a vyras orty pell hep kewsel. Ena yn meth-hy yn un hanasa yn town : "My a 'gas gwarnyas, hag yma an termyn devedhys, del yma own dhym. Ot! yma an ancothfos ow nessa, del omglewaf yn ow eskern. Nefra ny wela deth aral ow tardha."

"Yth o drok gans Joan hy clewes, ha hy eth y'n lowarth rak scryfa lytherow, ha Mrs Webber a dhros an te dhedhy y'n lowarth. Wosa te, Joan a assayas redya lyver, bytegens hy ny's teva whans a redya nag a wul travyth. Nep squythens re dhothya dresty. Hy a leverys 'Nos da' dhe Vres Webber, nep o esedhys syger y'n gegyn, hag eth avar dhe'n gwely."

"Scon hy a guscas . . ."

"Nep son a's dyfunas. Hanter dyfun, hanter yn cusk del o, hy a dyby bos Mrs Webber whath y'n gegyn. Hy a vyras orth hy uryor : hanter wosa un! Pandra ylly an venen gul y'n gegyn yn cres an nos? Hy a vynna poran sevel ha mos dhe weles, pan glewas son treys owth yskynna an grysys : son nebonen possa war y dreys ages Mrs Webber. Ow crenna dre ewn uth, hep gwaya man, hy a woslowy orth an treys-na ow nessa. Ha hy hanter a'y eseth, hanter a'y groweth y'n gwely, ha'y deulagas stak war dharras an chambour, hy a glewas nebonen ow tava dorn an darras, kefrys son omgows ha wherthyn ysel. Ena dorn an darras a ve treyles ha nebes ha nebes an darras eth yn ygerys, ha

nep den a dheth aberveth, hag ef ow clappya orto y honen ha wherthyn yn ysel yn y vryonsen, uthek y glewes.

“Namna wruk Joan scryja, bytegens neppyth a wruk hy lettya ha hy a dewys, hag yndella hy a sawyas hy bewnans, nyns us dowt y'n bys. Myras orth an tarosvan hy a wruk ha'y deulagas ales.

“Henna a gerdhas troha'n tan hag a esedhas yn cader ha'y geyn troha Joan, an yl torn ow clappya orto y honen, tres aral ow wherthyn yn ysel yn y vryonsen, kepar ha pan ve neppyth orth y dhydhana mur. Ynter y dhywla ef a synsy nep pusorn gans mur rach. Lemmyn ef a worras an pusorn war y dheulyn hag a dhallathas y dava, yn un glappya ha wherthyn yn ysel kepar ha kens. Hep fysky man, ef a dhallathas dysmaylya an queth esa adro dhodho. Ena adhe Kempys nep tra pos, rond, a wruk dyank yn mes a'y avel-ef ha rollya war an lurlen yn splan dhe weles.

An dra-na o pen Mrs Webber . . .

“Scryja a wruk Joan y'n tor-ma, ha war un lam hy a sevys ha mos avel seth dre an darras ha fya dhe'n fo mes a'y skyans war nans an grysas hag aberth y'n parleth, mar calla dyank dre an fenester. Kens hy dhe hedhes an fenester, honna a ve herdhyes yn ygerys gans nebonen a'n tu aves, ha Joan a godhas ynter an breghow a nebes tus esa ow sevel ena. Re erel a wruk settya dalghen y'n den muscok ha'y hembraonk dhe ves.

“Nyns o neppell wosa henna may whruga-vy hedhes an chy,” yn meth Jack. “Yth esa Joan a'y groweth war an sofa, ha medhek ow menystra dhedhy. Ganso yth esa gwythyas an foljy may tothya an muscok anodho. Yn meth an gwythyas : ‘Kettel wodhyen bos dyenkys an muscok-na, ny a dheth omma desempys, rak y'n keth chy-ma y ladhas-ef y wrek y honen nans yu dek bledhen, ow treghy hy fen.’

“Nebes wosa henna, Joan a ve kemerys fest yn claf gans terthen an ympnyon, ha trynya pell a wruk an voghosek ynter bew ha marow. Pan dheth dh'y ewn skyans arta, ny wodhya-hy travyth a'n wharfedhyans uthek-na. Dre vercy Dew, yth esa gwagle yn hy hof dres an termyn-na.

“Mes hy blew eth yn whyn avel ergh.”

De Wet*

Yn un dreveglos ogas dhe Perranporth, scant nyns esa den na'n jevo hogh ; ha re anedha a's teva deu : onen dhe vos ledhys yn porghel, ha'y gyla dhe vos peskys rak y salla erbyn gwaf. Ha gwyn y vys sul a'n jessa ynweth peder res a 'tatys y'n gwel war ryn an meneth : moy es henna ny wovynny-ef orth an bys-ma.

Y'n dreveglos-ma yth esa 'club mogh' a dheu-ugans esel. De Sadorn, pup esel a della un sols dhe'n arghow kemyn, hag ena y a wre tewlel pren, pyu a gaffa an dheu-ugans sols may halla prena porghel. Bytegens, deu gentrevak yth esa na's teva nanyl hogh na porghel, ha'n reson o aga bos re voghosek dhe dylly sols pup seythen.

Kescowetha spesyal bras o an dheu-na, ha'ga hynwyn o Jim Daly ha George Hoblyn.

Yn meth George, un jeth : “Res porres yu dhyn-ny cafos hogh, Jim ; henna vya ryal dra, re'm ena! Mes aban nag us genen mona lowr may hyllyn-ny agan deu bos ysyly a'n club, my a lever dhys pandra wren-ny. Ke-dhejy ha govyn cumyas a vos esel, ha my a wra dha gommendya. Ena tyilly dha sols pup seythen ty a wra, ha my a vyn ry dhys whednar. Pan gyffy porghel, ny a'n pewvyth agan deu, ha'n termyn pan vo devedhys dh'y ladha, ny a gemer pup y hanter. Rak myllwell yu hanter hogh, re'm lowta, ages bos hep travyth.”

Yndella y a wruk. Na nyns o res dhe Jim gortos pell kens cafos y dhesyr, rak y'n secund seythen an pren a godhas dhodho-ef ha ganso an dheu-ugans sols.

Ef eth lemmyn, bras y lowena, hag a brenas porghel : onen du, ha nebes nosow gwyn war y geyn.

“Pandra brederyth anodho, ow har?” ef a wovynnas orth George.

“Wel, yn pur wyr, eskern bras us dhodho. Ganso pan vo dybrys lowr, ef a wra sur posa ugans scor.”

Yn meth Jim : “Kens es henna, ef a wra dybry mur a 'tatys, ha ken, a seg, ha bles heth, hep mar-vyth.”

* Hembrynkyas an Boers : hag ef mar vur y sleyneth, nefra ny ylly an Sawson y gachya.

"A! gwra, gwra, nyns us dowt man. Lemmyn kemer cusul genef-vy. Lavar dhe Polly dha wrekk may rollo dhodho y brysyow-bos a dermyn. Byth ny yl porghel ombesky hep cafos bos lowr, ha henna a dermyn."

(Jim a'n jeva crow-mogh, ha George ny'n jeva nagonen; yndella an porghel a ve gorrys dhe dryga yn crow-mogh Jim, ha dhe Jim y fe res an ober a'y besky).

"Yma an gwyr genes, ow har, yn tefry. Ef a'n jevyth bos lowr, my a'n te. A wrussta clewes a'n ponvotter a'm be orth y hembronk a'n varghas?"

"Na wruk, gervyth. Ty a 'fe ponvotter ganso? Lavar dhym fatla."

"Ponvotter, dhe wyr, my a'm be. Dar! whesa a wraf ha my ow predery anodho. Ny wruga-vy kelmy lovan orth y ar, a welta, ha henna y cothfya dhym y wul, hep mar. Wel, kettel dheth-e yn mes war an stret, ottava ow ponya war an forth wor' tu ha Falmouth ha my orth y holya yn un arma: "Synseugh fast an hogh du-na!" Scon yth esa mebyonygow oll an dre orth y helghya, ha'n hogh ow lamma yn mes a'ga gavel kepar ha ky. Awos an tros a wruk an fleghes, ha'n hogh ow talleth tomma, ef eth yn fuscok fest ha trelya aberth yn gwerthjy Bailey, le mayth esa mur a badellow-pry war an lur. Whagh a'n re-na ef a dorras kens bos chassyes yn mes a'n chy.

"Nessa, ef a bonyas avel dorgrys aberth yn shop-lystry Mestres Rosevear, hag ena ef a dorras kemmys platyow may fe res dhym tyly seyth sols. Namnag eth yn ostel an 'Lowarn ha Helgun' dre an darras-rak, preder henna! na ve bos den ena dh'y lettya. Henna a ros dhodho what war y bedrennow ha war nuk yth eth an hogh adro dhe'n gornel ha dre dharras an chy-bryhy. "Re Vyghal! henna vyth an deweth anodho" a gryas Bob an halyer, nep esa ow mos dhe'n chy-bryhy y'n keth pryjwyth-na, "Ef a dhe yn mes a'n jynwyth yn selsyk, hep wow!"

"Bytegens ny ve yndella, rak ef a scapyas arta yn un wyghal, wosa degemeres what aral gans an jynnor. Hag ef ow ponya crakya-conna wor' tu ha'n darras, ef a godhas pen war woles ha goles war van aberth yn nep sort caun o lun a goref, ow scullya an coref a bup tu. Ha lyes tra aral ef a wruk kens es hedhes tre!"

"An jevan!" yn meth George, "marth a'm bus na wruk terry y ar."

"Dyogel yu na wruk terry y ar. Ow therry-vy ef a wruk, po ogas dy, ha my a woffyth oll an cas yn scon pan dheffo an gwythas-eres ha govyn mona rak an damach re be gwres gans an hogh-na. Dhodho my re ros an hanow 'De Wet,' drefen na ylly denvyth y gachya!"

An kensa seythen, an tylu a'n jeva whel lowr ow quytha De Wet yn y grow. Pesquyth may feva gorrys yn y grow, ef a lamma dres pen an yet, hag y'n deweth res o takkya deu blank adrus rak y lettya a dhyank an for'-na arta. Oll an jeth gwyghal ef a wre, ow cortos y ly po y gynyow po y gon. Y fedha ow rogha hep hedhy, ow sevel war y dhywar-adhelergh, ha'y ben a ugh an plankys.

"Ass yu mur y dros an hogh-na us genes, Mestres Daly," yn meth onen a'n gentrevogyon, ha Mres Daly a worthebys: "Gwyr a leverta re Dhew a'm ros! Dhodho yma awell dhe vos a vyttyn bys yn nos: na byth ny yl-e cafos lowr, pygemmys-bynak a ryllyn-ny dhodho dhe dhybry."

Forth noweth a vewa a dhallathas dhe Jim pan brenas an hogh. Yn le scullya y dermyn ow posa erbyn fos an tavern, ef o gwythys bys ow cafos bos dhe De Wet: ha res o dhodho glanche an crow-mogh ha cuntell reden adhywar ryn an vre ha'ga lesa war lur an crow, may halla an hogh bos moy attes.

Pur avar myttyn a'n kensa Sabot wosa dos De Wet, yth hapyas bos Mres Daly ow myras dre hy fenester. "James!" hy a armas, "Yma'n hogh yn mes war an vre. Dus totta. Jim! Ted! Tom! (ow kelwel hy thry map) deugh desemmys. Gallas an hogh yn mes a'n crow, hag ottava war an vre!"

"Gor nebes bles kergh y'n kelorn ha doro henna genes," yn meth hy gour.

"Bles heth ty a vyn leverel, Jim."

"Gwyr a leverta, Polly. Nyns oma whath cowl dhyfunys, a welta."

"Deugh lemmyn, boys, hep strechya, rak ymava ow mos wor' tu ha lowarth Mester Trevelyan, ha nefra ny'n chassyn alenna hep gul damach lyes puns."

Ottensy oll: Mres Daly ow ton an kelorn, Jim hy gour ha'n try map ow ton pup y lorgh, ha'n pymp anedha owth yskynna an vre war hast, ow crambla war-van gwella godhyens, yn un whetha, ber aga anal.

"Dus omma, ow gwas-vy," Jim a gryas dhe'n hogh, yn un dhyena, "cossa dha geyn (*wheth*) my a wra rak an drok torn-ma (*wheth*). Ty, Polly, dysqueth dhodho an kelorn," (*wheth*).

"Tig-tig-tig" Mrs Daly a ujas, hag ena ysella hy lef : "tig-tig-tig."

An hogh a sevys stak ena ha myras orta un pols ; mes an pyth a welas ny blekya dhodho, del hevel, rak ef a roghas unwyth ha trelya adro hag ena ponya troha den esa ow sevel nebes a ugha war an vre.

John Somers an bugel o henna.

Warlergh an hogh yn un stevya oll y eth, ha John Somers a vyrras orta, sawthenys bras del ova. Ena yn meth-ef : "Pandra vynnough-why gul? My a bew an hogh-ma."

"Dar! ty a'n pew?" yn meth Jim, ha'y lef ow crenna, "Wel, dhe wyr, ymava poran kepar ha'gan De Wet-ny, ha henna ny a bredery y vos. Ny vern. Dhyn gava gwra, John, ny a'th pys," ha'n pymp a dhallathas dyeskynna an vre. Devedhys pan ens-y arta dhe dre, y whelons De Wet ha'y ben a ugh an plank kepar del ve a'y yus, hag ef ow cortos y ly.

Mur a wherthyn yth esa y'n dreveglos wosa henna, an whethel pan ve clewys.

Wosa nebes mysyow a besky, De Wet o parys dhe'n kyger.

"Deugh yn nans dhe'n lowarth," Jim a wre leverel dhe'n gentrevogyon, "Y carsen cafos agas brus yn kever y bos. My a grys ow honen y vos nep etek scor."

"Re Jovyn, James, ef yu sur onen tew fest, bryntyn y jer," ha gans an vrus-na yth ens-y oll unverhes.

Yn dreveglos-ma, y cotho dhe nep a ladha hogh ranna nebes a'n kyk ynter y gentrevogyon : hen o an usadow, ha pup-oll a wre an keth torn da yn y dro. Mrs Daly re gafsa lyes darn kyk-mogh yn ro gans hy hentrevogyon-hy, ha tewlys o gensy dhe dyly an gendon sconna galla. Mes hy gour nyns o mar barys dhe wul kekefrys.

Gwydhal o Jim abarth y das, ha Kernow abarth y vam. Ef a whylas cavanscus may halla goheles gul y dhevar, ha'y wre a glewas a'y anvoth-hy a'n towl o tewlys ganse.

Res o dhodho deryvas an dra orth George, nep a bewo hanter an hogh ; hag yndella an nos kens y ladha yth eth Jim dhe weles y gar.

"Otomma James, nep a vyn dha weles war vater tykly, George," yn meth Mrs Hoblyn dh'y gour.

"Dus aberveth, Jim," yn meth henna.

"Na, dus genef-vy pols byghan dhe'n lowarth, George. Yma genef dhe gows taclow pryva."

Wosa y dhe gerdhes bys yn pen goles an lowarth, y whovynnas George : "Pandr'yu an kevryn, Jim?"

"Wel, ty re glewas, hep mar, y fynnaf ladha an hogh avorow ; ha'n dus a wra gwaytya yn sur degemerer dyworth Polly darnow kyk kepar del re rosans dhedhy-hy a brys dhe brys . . ."

"Henna yu gwyr, den. Ke yn rak!"

"Lemmyn, ty a wel, mar ren-ny tam kyk oll dhe'n dus yu trygys y'gan ogas, boghes a vyth gesys dhyn-ny may hyllyn-ny y salla erbyn gwaf. Wel, yntredhon-ny ha'n fos-ma, hem yu an kevryn : wosa ladha an hogh, ef a vyth cregys a wel oll dhe'n dus war an bagh aves dhe'n darras-rak, a welta-jy, del yu an usadow : hag y'n tyller-na ef a vyth bys yn gorthewer. Wel, dworennos my a vyn don an hogh a'y dhe'n chy, ha ternos leverel my a wra dhe'n gentrevogyon nebonen dhe dhos worth golow nos ha'y ladra yn mes a'n darras. Del welta, my a vyth yn gwyrioneth nep re'n cudhas, ha . . ."

"Yea, del leverta, my a wel yn ta," George a whystras yn tewolgow an nos. "Yu henna oll an kevryn?"

"Yu," yn meth Jim.

"Wel, nos da lemmyn," hag yth eth George a'y dhe'n chy, ow predery bos mur a wos an Gwydhal yn gwythy Jim, Kernowes kynth o y vam.

Gwaytyans bras a's teva an dus, ow cortos an jeth mur may fe ledhys an hogh du. An jeth a dheth, kefrys an kyger. Yth esa dowr tom ow pryjyon war bup olas rak gweres Mrs Daly. Wosa ladha an hogh, yth o Bill Symons an kyger pur vvy's gans y gollel ha'y dhowr tom, ow cravas an run adhywar groghen De Wet, nep a ve cregys wosa henna war an bagh ryp an darras : ha pup a'n jeva marth a'y vraster.

"Hogh braf, a nyns yua!" yn meth onen, ha Mrs Daly a worthebys : "Re Varya, ymava! Onen braf fest yua, yn sur. Ha henna ef a dal bos, rak ef a dhybrys ogas dhe ugans canspos a vles heth."

Y teth Jim tre a'y whel, ha kemmys yth ova mevyes may lammas y golon dre ewn waytyans : rak yth ova wnansek dhe weles an nos ow tos may halla don an hogh ajy. Wosa cona ha meggy pyb, yn meth-ef dh'y wrekk : "Polly, doro an lamp genes-sy may cafaf golow rak don an hogh ajy. Lemmyn dhe'n whel! Pos yua, hep mar-vyth, bytegens ny vyth-e re bos dhymmo-vy, my a ragtho!"

Ef a ygoras an darras.

"Pyua, pyth yu an jawl! Polly, gallas an hogh dhe ves. Nyns usy-ef omma nep le!"

Y wrekk a armas : "A'n gwanober-ma ny dhe travyth vas, Jim, del leverys dhys lyesgwyth. Ogh, tru! lemmyn wosa mysyow a whel cales, ha ny orth y vaga, gallas agan gober genen, ha gallas an hogh ynweth!"

"Taw, ty venen, taw abarth an Tas! A vynta dyfuna'n dreveglos?" ha war un lam yth eth Jim adrus dhe'n stret dhe weles George Hoblyn.

"Wel, otta bom truesy yu codhys warnan-ny, George!" yn meth-ef.

"Pandra wher dhys, Jim?" a wovynnas George.

"Gallas an hogh dhe ves!" Jim a gryas.

"Ha! hen yu bryntyn, dhe wyr! Lavar an dra yn ketella, ha'n dus-oll a wra crysy dhys, yn sur certan!"

"Na, ny wreta convedhes, George ; yth yu gwryoneth a lavaraf. Dufa ladron, ha'n hogh gallas gansa, pup tam, anodho ma nag us ol nep le!"

"Yea, da yu henna yn tefry, Jim ; denvyth ny yl y nagma pan gewsyth y'n vaner-na!"

"An jawl a wor, George, nag esof ow kesya. Gallas an hogh dhe ves glan!"

"Da fest!" yn meth George, cosel ha dybreder, "Glen orth an whethel-na yn tyn, ha res vyth dhe'n gentrevogyon"

"Goslow, George, del y'th pysaf : gyllys ymava, gyllys dhe ves, jevody. Ogh, ellas! Unwyth a callen y dhaskemeres, y rosen tam anodho dhe'n gentrevogyon yn kettep pol, Dew yn test!"

"Porth cof a'n ambos-na," yn meth George, owth ygyery darras an gegyn : hag ena er y lowena Jim a aspyas De Wet yn crok orth an nenbren.

Yth esa George ow wherthyn : ha kemmys ef a wharthas may fe res dhe Jim gul kekefrys.

Stryf.

War vyn an tyr segh a sef yn enesow byghan a ugh an dowrow usy owth ystynna a bup tu yn mes a wel, yma crugynnnow a hevel bos crellas a bren, hag y gesys adhelegh gans an lyf. Dhe bup crugyn yma nebes scavellow, un vos a wryans garow, un cubert byghan, hag un galtor vyghan a horn.

Bytegens, an caltoryow-ma yu yeyn, ha yeyn y re be nans yu seythennow, rak nyns us cunys dh'y lesky yn danna. An dowrow re loncas pup tra.

Pup onen a'n crugynnnow-ma yu oll myns us gesys a jy ha bargaen-tyr. Yma pup tra aral a'y wroweth yn dan an lyf, le mayth usy an trevasow kekefrys : plynsys del yns-y, saw hep bos myjys nefra.

Adro dhe bup crugyn a salvaj otta cuntellys bagas a dus : tas, mam, ha'ga fleghes, ha martesen den coth po benen goth, kyn nag us lyes a'n re-na.

Ynter an tasow ha'n mammow yma sort a stryf tawesek, uthek y vaner.

Pyth yu an stryf-ma?

Omnia yma un tas, hag ef tyak yowynk, ow tewlel goiok wherow orth y wrekk yowynk. Res yu aga bos fest yn yowynk pan vons demedhys. Dhedha kynth us pypm flogh, nyns yu an tas saw nep whegh po seyth bloth warn ugans, ha'n vam yu yowynca whath.

Den cref, tewedhak, yu an tas, tanow fest kynth yua lemmyn. Mes onen yu ef kepar del vyth kefys yn fenough y'n pow : den a gar y dyr, hag ef prout a'y welyow ar, ha'y dheys a ys melen, ha'y drevasow da erel. Ef yu prout ol anedha, drefen aga bos an frut a'y lafur, ha prout yua ynweth a'y allos dhe erbysy hag a'y skyans bras a wonys tyr. Yma dhodho enep sad, nebes cales, mes enep da yu, hag yndella yth yu y'n ur-ma, wherow kynth yu y spyrys : deulagas lel us dhodho, codhys yn dysper kynth yu-ef.

Ny vyn an vam myras orto marnas yn pryva, hag ena trelya dhe ves hy a wra uskys. Hy re be mowes tek a'n pow, rond hy dywvogh, ha'y horf a vya semly ha cref, na ve y vos lemmyn mar danow. Mes hy deulagas ymons down yn hy fen, ha'y blew du yu mostys ha dysevys gans an gwyns, rak ny ve crybys gensy lyes deth. Hy dywweus yu deseghys

ha dyslyw, kyn fyth-hy prest ow passya hy thavas warnedha dh'aga glybya.

Hy yu fest yn fysy, ha hy prest ow quytha war hy fleghes. Deu anedha ny wrons hy gasa nefra. Yma an yl ow tena hy bron, nag yu y'n ur-ma saw tam a groghen wedhrys, crygh. Awos henna, gensy yma confortys an creatur byghan, ydhyl, hag ef a vyth ow kyny nebes le.

An flogh aral yu mowes vyghan deu vloth : creatur byghan cryghys, nep a dryk tawesek yn bregh hy mam.

An try flogh aral ny wrons gwaya namur, mes onen anedha pan slynkyo a'n yl tu ha mos yn ogas dhe vyn an dowr, crya a wra an vam desempys, na nyns yu-hy pys da erna's teffo pup flogh yn hy ogas arta, may hallo y dava gans hy dywla.

Mur hy yu gyllys yn prederow, kens oll y'n nos. Scantlowr hy a gusk banna, ha hy a wyth oll hy fleghes adro dhedhy. Canquyth hy a wra dyfuna a nappa cot ha passya hy dywla uskys dres an fleghes. Esons-y ena yn kettep pol — oll an pypm anedha? Pyma'n vowes aral? Omma yma-hy, sur. Ymons-y omma. An tas mar qura kemmys ha gwaya, hy a gry yn tyn :

“Pyth us? Pandra wreta?”

Trawythyow an tas a dhalieth hy mylyga yn wherow. Hy a wor prag y's mylyk. Hy a dew, hep wortheby un ger, mes hy a syns hy fleghes nes, ha hy a's compt arta hag arta y'n tewolgow.

An myttyn pan dhe, hy a omwra gonys bysy, kepar ha pan ve gensy mur a vos dhe barusy. Hy a lenow padelyk a dhowr hag a'n kemmysk gans nebes a'n bles us gesys dhedha. Hy a whyla leverel yn lowenek : “Parde, yma genen moy bles es del brederyn. Yma lowr rak bewa orto lyes deth whath.”

Hy a wra mayth ello an vrassa ran dhe'n tas, ha hy a let an dheu vap a wul son, dhedhy own bras ha hy ow myras lyesgywyth orth an den, nep a vyr stak orta, morethek, hep cows ger. Hy ran-hy yu an lyha-oll, kyn whrello-hy mur a dros orth hy dybry. Mara kyl, ny gemer-hy tam-vyth, owth omwul bos hep nown.

Mes an tas nyns yu tullys, hag ef a gry : “Ny vynnaf dha asa-jy dhe verwel a nown may hallo an re-ma bewa, na vynnaf nes!”

Nyns yua pys da erna's gwello-hy ow synsy an padelyk dh'y dywweus hy honen. Hy a dheber pup temmyk yn lemmygow byghan rak may havallo bos moy.

Mes yn despyt oll dh'y facya-hy, an gour a wor yn ta mar vunys yu aga stoff a vles, ha fatel usy an fleghes ow crya rak bos. Y ny vynnons pup-ur-oll cola orth aga mam pan whyla-hy gul dhedha tewel ; ha'n dheu vap a dhalleth ola trawythyow. Yth ens-y stowt ha yagh an vledhen kens, ha gansa lowr dhe dhybry, ha ny gonvedhons man fatel yu bos devedhys an dowr ha cudha oll an tyr yndelma ; ha dhedha-y yth hevel bos res dhe'n tas yn sur ombredery nep forth yn mes a'n ancombrynsy.

Ena mos ef a wra dhe esedha ryp an dowr, ow corra y dhywla war y dhywscovarn hedra vo y vebyon owth ola. Otomma an termyn may fyth enep an vam rewys dre ewn uth, ha hy a bys hy mebyon, yn un whystra y'ga dywscovarn : “Na wreugh dh'agas tas bos dygolon. Bedheugh cosel!” Hag y pan welons hy fas, own a's kemer hag y a dew, owth omglewes bos peryl, mes hep gothvos pan beryl yua.

Yndella yma an stryf tawesek, uthek, ow pesya ynter an tas ha'n vam.

Pupteth-oll yma an bles y'n canstel ow lehe, ha'n dowrow nyns esons ow kyla. Pup nos yma'n vam ow comptya hy fleghes y'n tewolgow . . .

Mes ny yl mos hep cusk bys vyken. Devedhys yu un nos may res dh'y horf storvys cusca, ha hy yu gyllys yn cusk hep y wothvos. Yma hy dywvregh ystynnys dres an fleghes avel kens, mes hy ny wor travyth pan sef an tas yn ban ha whystra dhe'n dhyw vowes vyghan, nep a'n sew nebes forth hep own. Wosa nebes prys, ef a dhewhel heptha, yn un drebuchya, hag a wroweth war an lur y'n tewolgow.

Menough ef a hanas pos a dhownder y golon, trueth y glewes . . .

Ha'n jeth ow tardha, desempys an vam a dhyfun. Uth a's kemer, ha hy ow cothvos kens es dyfuna kyn fe, del re be yn cusk. Otta-hy owth ystynna hy dywla ha tava an fleghes. Plema an dheu aral? Hy a scryj hag a sef war un lam war hy threys, desempys gyllys cref. Hy a bon bys dh'y gour. Hy a'n syns-ef fast hag a scryj dhodho : “Plema'n dheu flogh?”

A'y eseth ymava, plattyes war an lur, y dheulyn tennys yn ban ha'y ben ow posa warnedha. Ny worthyp ger.

Yma an vam yn mes a'y rewl. Yma-hy owth ola yn whyls, ha hy a shak an den orth y dhywscoth, hag a scryj dhodho : "My yu aga mam! My yu aga mam!"

Hy scryja a dhyfun pup onen y'n crugynnow truethek erel. Mes son a lef nyns us nagonen. Pup a wor pandr'yu an stryf-ma. Yma stryf haval dhodho yn pup le.

An vam a dhalleth kynny uthek, ha hy a lever yn un dhyena : "Byth ny alsa mam gul tra a'n par-na! An tasow yth yu nep na gar aga fleghes hag a scon dhedha nebes bos!"

Ena, ha na hens, an den a gows. Ef a dhrehef y ben adhywar y dheulyn, ow myras orth an venen yn golow gwan an myttyn, hag ef a lever yn dan y anal : "A brederta na wruga-vy aga hara?" Ef a drel y ben dhe ves, ha pols byghan wosa henna ef a lever arta : "Y ny wrons storvya namoy!" hag adhesempys, hep tros, ef a dhalleth ola ; hag ow queles y enep mar vur grevyes, an vam a dew, hy ynweth.

Geler an Den Coth.

Yth esa Jowan Trypconyn, marchont, a Stretyn Myghal, yn treveglos Tregarrack, ow treghy kyk-mogh pan dheth an wycoryon ajy dhe'n shoppa.

Try den yth esa, gansa un venen ha mowes vyghan dyarghen, hag y a sevy yn un bagas ryp an darras.

Wosa myras orta un wolok, yn meth Jowan :

"Myttyn da, A dus vas."

"Myttyn da, Mr. Trypconyn," yn medhans-y.

Tommys o an cauns gans an howl wosa an glaw myttyn avar, hag yn meth an brassa a'n wycoryon : "Deth tek yua, dhe wyr. Ny a vyn dha weles yn kever geler dhe'n den coth."

"Pygemmys yu y hes?"

"Adro dhe hes Wella ymava," ow tysquedhes onen a'n dus.

Wella a sevys yn rak, ha'n marchont gans un lagas orth y vrusy.

"Neppyth ynter hyr ha cot yua?"

"Yu, mes ef a yl bos nebes hyrra pan varwo."

"Ytho, an den coth nyns yu marow?" yn meth Jowan.

"Yn enewores ymava," yn meth an venen, "ef a vyth marow kens es vyttyn, ha'y asa a'y wroweth termyn hyr ny ynnyn-ny, rak pur goth yua."

"Pyth yu y os?"

"Peswar-ugans ha dek bloth yu, del brederaf."

"Ef yu hy thas," yn meth an gwycor bras, ow tysquedhes an venen, nep a besyas : "Seyth ahanan us, ha my yu an yowynca."

"A vynnough-why geler pur sempel?" yn meth Jowan.

"Yth yu an gwella a yilyn-ny gul rak an den coth."

Ombredery pols a wruk Jowan, kens leverel :

"Mos yn ban dhe'n soler gwreugh, ha dreugh dhe'n lur an pyth a vynnough, ha gwaytyeugh na wrellough damach."

An wycoryon eth yn ban, owth yskyhna an grysyes prederow hep son. Ha Jowan ow settya y varchondys yn y le (an dagyow, an hanter-hoghas, ha'n arghow te) y clewo aga hammow cosel y'n soler. Ena y tethons yn nans gans geler pur sempel ha'y gorra war an gader.

"Deudhek sols, honna yu," yn meth Jowan.

An wycoryon a bes hep dysputya, hag y eth alenna ow ton an eler yn kert glas bys y'n vounder mayth esa aga thrygva.

Ternos, dhe howlsedhas, an wycoryon a dhewhels, an gwas bras ow leverel :

"Mester Trypconyn, an den coth nyns yu marow awos agan prederow-ny, dhe Dhew re bo grassys."

Cravas y ben a wruk an marchont.

"Yndella," yn meth an gwycor, "del welta, res vyth dhyn-ny dascor an eler dhys rak an deudhek sols a resen rygthy, genes mara plek henna."

Dyblans o dhe weles dyworth fas Jowan na wruk an tybyans plekya dhodho, hag yn meth-ef :

"Yma own dhym na yi henna bos. Mes goslow : otta'n pyth a wraf. My a vyn ry dhys dha vona arta yn kyk-mogh ha te."

A henna an wycoryon o pys da lowr, ha'n try den a dhuk an eler sempel dyworth aga hert glas yn ban y'n soler, ha Jowan a dharbaras dhedha an kyk-mogh ha'n te bys yn prys a dheudhek sols. An wycoryon a drussas an taclow y'ga hert, ha kens es mos dhe ves, y a wodhya mur ras dhe Jowan, ow leverel : "Bynytha synsys on-ny dhys."

Wosa henna, Jowan a alwhedhas hag a brennas y dharras. Yth o gwyr : an eler sempel re dhewhelsa dhodho-ef ; bytegens an bargaen o onen da lowr, hag anodho Jowan

o pys da. Yth esa nos a gusk ow tos, whek ha hyr, ha henna a blekya dhodho an gwella-oll y'n bys. Ef eth yn ban dh'y wely, mes dallya un spas war ben an grysys ef a wruk rak examnya an eler sempel. Ena yth esa, cowl ha dyen, hep mar maga ta avel onen noweth . . .

Bytegens, ynny yth esa an den coth, hag ef maga farow avel kenter-darras!

Merk an Vam.

Yn un tyller pell aberveth yn gonyow gwastas Russy o thyo o trygys tylu boghosek : an tas, an vam ha'ga meppyk dek bloth.

Termynyow cales dhe'n bobel gemyn yn Russy o an re-na, hag yn despyt oll dh'aga whel cref, scant ny ylly an tylu-ma dyndyl pegans lowr dhe vewa. Ha mars o drok aga cher y'n haf, mylweth ova y'n gwaf, gyllys yn prederow mayth o an vam, mur hy fyenasow yn kever hy flogh.

Un jeth, y teth dhe'n crowjy nep marchont yn y gar-slynkya, ha drefen nag esa chy aral y'ga ogas ha'n nos ow tegensewa, y a gemeras trueth orto hag a ros dhodho an un gwely o gansa.

Scon an marchont a glewas mar vorethek o boghosogneth an tylu. Bytegens an meppyk a blekya mur dhodho hag ef mar scaf y dreys, bew y skyans, lowenek y fas ; hag awos henna ef a brofyas y gemeres adhywar aga dywla ha ry dhodho whel dhe wul yn y sothva y honen y'n dre bell mayth esa y drygva.

Kensa, ny vynna an tas ha mam assentya. Trystyns a gemeras an vam hag own a's teva, crenna may whruk ow predery mar wak vya an chy hep hy meppyk. Mes fatel cafos dhodho bos lowr dres oll an gwaf, hy ny wodhya.

An marchont a hevelly bos coweth lel, whek y gnas. A ny vya gwell gasa hy meppyk yn y herwyth-ef bys y'n termyn may fe aga bewnans nebes esya? An marchont a dhedhewys dysky dhodho scryfa, may halla danvon trawthyow lyther dhe'n dus coth, hag y'n deweth assentya a wruk an dheu. Ternos vyttyn y a ammas dh'aga meppyk rak an torn dewetha, ha hyrneth y a sevy arak an chy, ow myras warlergh an car-slynkya erna ve gyllys pell aves dh'aga gwel.

Tremena a wruk an bledhynnow. Y teth nebes lytherow adhyworth an map. Menough ef a wre dedhewy dewheles dhe dre kettel ve ganso dyndyls arghans lowr may hallens-y bewa warbarth yn cres, mes prest ow kynny yth esa na'n jeva arghans lowr whath.

Kepar ha'n ran vrasa a'n dus kemyn yn Russy yn dan an Tsar, ny wodhya an tas ha mam redya na scryfa, ha'n oferyas yth o, nep a wre redya aga lytherow dhedha ha danvon ger wardhelergh dhe'n map, ha'n vam a wre gorra hy merk war dheweth pup lyther.

Wosteweth hedhy a wruk an lytherow. Gyllys coth yth o an tas ha mam lemmyn : cothwas keyngrom o an yl, ha benen goth penwyn o hyben. Cales re bya aga bewnans bys y'n ur-na, ha codha yn dysper y a wrussa, hep mar-vyth, na ve un dra a's kentrynns dhe baragh, ha henna o an gwaytyans a's teva a weles aga map unwyth arta kens es merwel : a henna y a hunrosas ha dyfun hag yn cusk.

Un nos y'n Gwaynten mayth ens-y parys dhe vos dhe'n gwely, y teth knouk war an darras. Y a'n ygoras, hag awotta den mur yn cres y os, ha ganso barf dew ow cudha y enep, ow sevel war an truthow. Ynno yth esa neppyth lowenek y semlant. Ef a gowsas yn un wherthyn colonnek, ha'y lef down, cref, a lenwys an stevel.

"Marchont my yu," yn meth-ef, "hag a ve sawthenys gans an nos war ow forth dhe Nijni-Novgorod," hag ef a's pysics a ry dhodho scovva dres nos. "Yma genef mur a vona, del welough," yn meth-ef, ow shakya pors lun aragtha, "ha coll ny'gas byth awos henna. Levereugh pygemmys y coth dhym pe, ha why a'n kyf, yn sur."

Ef ny welas an wryghonen a skyans kevrynek a wolowas deulagas an dus coth : hag yndella ef ny ylly gothvos yth esa y'n vynyssen-na may fe genys ynna an Preder Mur.

Y a wovynnas orto dos ajoy, hag y a worras bos ha dewas aragtho. Ef a dheryvas orta fatel o an bewnans y'n dre vur, ow wherthyn trawthyow kepar ha pan ve ganso nep tam denty na wodhya denvyth anodho saw ef y honen.

Boghes a gowsas an den coth ha'y wre. Esedhys yth ens-y, onen a bup tu dhe'n olas, ha'n den astranj yntredha, ha'n lamp war an vos adref dhedha. Ny wruk an dus coth

myras an yl orth y gyla unwyth, mes myras stak orth an tan y a wruk, ha'ga deulagas prederus fest. Yth esa an tan ow merwel.

An marchont a sevys, hag yn meth-ef.

"Wel, ternostadha! Res vyth dhymmo sevel avar mytyn, ha hep mar why yu parys dhe gusca. Nos da!" hag ef eth yn mes. Y a'n clewo yskynna an grysys bys y'n chambour, hag ena degea an darras. Nebes wosa henna y tewys pup son. Cosoleth an nos a wruk dyeskynna war an chy.

Lemmyn rak an kensa prys, hell aga gwayans, an dheu a wruk myras an yl orth y gyla. Yth esa nep govynnadow yn deulagas an gour, ha'n wrekk a blegyas hy fen, kepar ha pan vynna gortheby yn assentys. Ena pesya dhe esedha y a wruk, ha'ga deulagas war an tan kepar ha kens.

Un ur, deu ur, try ur a wruk tremena. Gervyth ny ve kewsys. Ynter aga dywla otta devedhys wosteweth an mayn may halla bolunjeth aga bewnans bos collenwys. Wosteweth otta aga hunros ow tos ha bos gwyr. Yth o pors an marchont onen bras, pos, ynno mona lowr, yn tefry. A callens danvon an mona dh'aga map kerys y'n dre bell, y halsens y weles-ef arta yn scon.

Deulagas an dheu a omvetyas, ynna hyreth ha gwaytyans yn kemyskys. An wrekk a ros syn dh'y gour, nep a sevys hag a gemeras adhywar an vos an golllel hyr esa warnedhy. Yskynna an grysys ef a wruk hep gul son, hag ef a gafas darras an chambour hep y alwhedha. Pols byghan ef a woslowas yn tyn orth an den astranj ow renky yn yagh hag ef ow cusca pos : hag ena avel lader ef a nessas dhe'n gwely. Un bom ef a ros, ha henna o lowr . . .

Ef a gemeras an pors hag a dheth dhe'n lur dh'y wrekk. Yth esa honna ow sevel a'y saf ryp an vos, orth y wortos-ef. Gorra an pors war an vos ef a wruk, ha'y wrekk a'n ygoras. Yth o lun a vona ha banknotys, bys yn cansow a bunsow.

A woles dhe'n pors hy a gafas box byghan hag ef gans snod cough kelmys. Pandra alsa bos yn hemma? Hy a dhygolmas an snod ha hy a ygoras an box . . .

Lytherow! degow anedha! Whans bras a's teva an wrekk a wothvos an kevryn anedha, ha hy a gemeras onen yn mes a'n golo rak y vyras. Dew an nef! Pandr'us omma? Hy eth gwyn hy lyw ha dalleth crenna. Hy gour a dewlys un wolok uskys war an lyther hag ef eth gwyn y lyw kekefrys.

Y a dennas kettep lyther yn mes a'n golo, an yl warlergh y gyla, ha war kettep onen y a welas merk an vam : an merk re bya gwres gensy nans o bledhynnow tremenys pan vynna-hy dysquedhes dh'y map yth o rygthy-hy may fe scryfys an lyther!

Nebes ha nebes, uthektek an gwryoneth a wruk codha avel hunlef bys yn colon an tas ha'n vam. Sevel a'ga saf namoy ny yllens : ha'n jeth pan dheth ha tardha yeyn ha los aberth y'n stevel lom, nyns o dhe weles mes deu bobel goth, hag y esedhys aflavar onen a bup tu dhe'n olas hep tan, ow myras dyegrys orth crugyn byghan a lytherow war an vos, hag angus uthek y'ga deulagas.

An Tyak Goky ha'y Wrek Fur.

Yth esa kens yn plu Wendron un tyak ha'y wrekk, hag oll myns a's teva war an norvys o crowjy, bugh, ha gavar. An den o nebes gwan y skyans, may fe gylwys 'penpyst' gans an dus. Mes y wrekk o benen fur, ha'y gour pan fyll y yn y negysyow, hy a wre settya compes pup tra war y lerg.

Un mytyn yn meth an wrekk dh'y gour : "Ty, goslow, hedhyu yma an varghas dhe Helles. Fatel vya mar kemerres-sy agan bugh dy? Scant nyns usy-hy ow ry leth man ; ha'n gora yu fest yn ker an vledhen-ma, ma na yllyn-ny hy gwytha na fella." Ha war an dra-na yth o an dheu unwer.

An den coth a wyscas y bows wella hag a gemeras y lorgh yn mes a'n gornel kens es mos aberth y'n bowjy rak hembromk an vugh dhe ves.

"Mes byth war! Gwayt na vy-jy tullys," yn meth y wrekk.

"Byth na gemer own a henna," a worthebys an gour, nep na wodhya y honen y vos bobba, "Y fyth res dhodho sevel avar, nep a vynnno ow thulla-vy."

An den coth-ma o ber y wolok, hag ef pan o devedhys y'n bowjy, ny ylly scant leverel pynyl o an vugh ha pynyl o an avar.

"Tety-valy!" yn meth-ef dhodho y honen, wosa nebes ombredery, "kemerres an vrassa a'n dhyw my a vyn," ha gans henna ef a dhygolmas an vugh ha'y hembromk yn mes a'n bowjy.

Namnag ova gyllys myldyr war an forth pan dheth try den yowynk war y lerg, hag y ow mos dhe'n varghas kekefrys. Mur a arghans nyns o gansa, bytegens y a's teva nown ha seghes lowr dhe dhek den. Hag y ow queles an tyak ha'y vugh, ervyrys ens-y dhe wary cast warnodho.

"Hayl! coweth da," a gryas an kensa a'n try, ha'n dheu aral ow cortos adhelegh, "A vynta-jy gwertha an avar-na? Pygemmys a wreta govyn rygthy?"

"An avar?" yn meth an tyak, nebes sawthenys, "An avar?" hag ef ow myras an yl torn orth an vugh, tres aral orth an den yowynk, dyscryjyk y semlant.

"Yea, yn sur," yn meth henna, "Y rof dhys whegh puns rygthy."

"Gavar?" yn meth an tyak arta, hag ef a shakyas y ben, "Ow bugh-eyv yth o-hy, yn ta del brederyn, pan dhallethys hy hembronk dhe'n varghas; ha sul voy y fyraf orth an best, dhe voy y prederaf bos an gwyr genef. Bugh yu-hy yn tefry; gavar nyns yu-hy man."

"Ass osta goky!" a worthebys an den yowynk, hag ef ow talleth kerdhes war rak, "Pan vugh a vynta-jy clappya anedhy? An best-ma yu an avar danowa re welys yn ow dedhyow, Dew yn test! Nyns yu mes knes hag eskern. Gwell vya dhym gwytha ow whegh puns!" hag ow cows yndella ef eth dhe ves.

Nebes wosa henna y teth an nessa a'n try.

"Ha! tyak, a nyns yu tek an awel hedhyu?" an lorel a dhallathas, hag ena: "Pandr'us omma genes-sy? Gavar! Otta-vy war an forth dhe'n varghas rak prena onen. A vynta gwertha homma? Y rof dhys pyp puns rygthy, ren ow barf!"

"Hm, Hm," yn meth an tyak, ow shakya y ben hag ombredery kepar del sew: "Hem yu an secund a lever ow bos ow ledya gavar. Camdyby a allaf? Kemmys o an fysky o genef pan y's kerghys-hy a'n bowjy! Na ny wruk an best-ma ygery y anow unwyth war an forth. Bryvya mara mynna, ena y'whoffyen yn ta pynyl yua, an avar po an vugh. Nefra nyns af dhe'n bowjy arta hep kemeres an wreck genef, na wraf nes!"

"Ytho, mar ny vynta gwertha an avar dhymmo, mos dhe'n varghas my a wra," yn meth an atla, "Bytegens

pyp puns a hevel dhym sur mur a vona rak best mar danow. Genes farwel!"

Ena y teth an tressa lorel. "Ha! tyak, yu an avar-na dhe wertha? dhym lavar. My a vyn hy hemeres, mes moy es peswar puns ny rof rygthy."

An tyak boghosek a sevys stak ena, ow cravas y ben. "Ty yu an tressa re wruk clappya a avar," yn meth-ef, "mes bugh yu homma us genef kelmys orth an lovan-ma."

"By Godys fo! res yu dha vos dall po medhow," a worthebys an tressa atla, "Kettep flogh a alsa leverel dhys nag us bugh genes orth an lovan, saw gavar danow fest!"

"Hm," yn meth an tyak, hag ombredery ef a wruk yndelma: "Y whon yn ta lowr my dhe ledya yn mes a'n bowjy an best a sevy ogas dhe'n darras. A alsa ow gwrek aga chanjya hedhyu vyttyn, martesen, ha kelmy an avar ryp an darras? Bytegens, pan aspyaf glew, yth hevel dhym bos agan gavar-ny nebes berra hy lost!"

"Wel, fatel vyth-hy? A gafaf-vy an avar?" ha gans an geryow-na an lorel a dennas peswar puns yn mes a'y boket.

"Hm," yn meth an tyak, gyllys mur yn ancombrynsy del o, "Mars yu-hy dhe wyr agan gavar-ny, y fynnaf gul del vynta. Mes y fynsen my dhe ry an best dhe'n kensa prener, hag ef ow profya dhym whegh puns ragtho!"

Ef a worras an arghans yn y boket hag a dhewhelsy dhe dre. Mes an lorel a gemeras dhe ves an vugh war an lovan, orth hy hembronk yn lowen bys y'n varghas.

Marth a's teva an wreck pan dhewhelsy hy gour ha ry dhedhy an peswar puns. "Mes an vugh a ve kemerys genes," yn meth-hy gans sor, "honna a dal ugans puns dhe'n lyha, re Varya! yn ta del wodhes-sy."

Gans henna hy eth ganso dhe'n bowjy, hag ena yth esa an avar ow sevel ryp an presep hag ow pryvya. Yth eth an den coth yn aflavar dre ewn varth. Wosteweth ef a gryas: "Mes fatel alsen-vy gul ken? Try den yowynk, an yl warlergh y gyla, a leveryys hy bos gavar, ha . . ."

"Try den yowynk!" y wreck a dorras yn y gows, "Y o an keth re-na, hep mar-vyth, nep a wruk tremena war an forth-ma hedhyu vyttyn ha govyn orthyf yn kever an forth dhe'n dre. Del brederaf yn sur, y a wra gwertha an vugh dhe'n kensa gwycor a dheffons-y er y byn, a henna nyns us dowt man. Wosa henna, mos dhe'n tavern y a wra ha dybry

hag eva myns a vynnons. Ytho, res yu porres dhyn-ny gul neppyth desempys. Ty, ke dhe'n dre hep let na strech. Bytegens gwysk ken dyllas y'th kerghyn, ha gor dha hot gwella war dha ben ma na allons-y scon dha aswonvos. My a vyn dysquedhes dhys fatel y'ta gul an prat dhedha, ha pyu a wor! martesen ny a gyf an arghans wardhelergh yn kettep demma."

An try lorel re wrussa dhe wyr gwertha an vugh dhe un gwycor a sum da a vona, ha lemmyn yth esens yn tavern "An Vugh Gough," ow tybry kyk restys hag eva coref, gwyn aga bys . . .

Nebes wosa hanter-deth, y teth un tyak dhe'n tavern hag esedha orth an vos hag erghy peynt a goref. An ost a gerghas dhodho an coref, ha'n tyak a wovynnas "Pygemmys a dal dhym pe?" An ost a henwys an sum, hag ena an tyak a sevys hag a drelyas y hot unwyth adro. Ena ef a esedhas arta hag a evas y goref. Tergwyth ef a wruk an keth dra-na, ha kettep prys may fynna tyllly an scot, trelya y hot adro ef a wruk, ha'n reken o tylllys.

An tyak-ma o an keth henna hag a ve tullys gans an try lorel. Ef a dheth gans y wrekk rak aga whylas, ha'n dheu a's cafas y'n "Vugh Gough." Ena an wrekk a gemeras an ost a denewan hag a dheryvas orto oll an cas. "Mes y hyllyn-ny daskemeres agan mona, del grysaf yn ta, agan gweres-ny mara mynta," yn meth-hy.

Y cotho dhe'n tyak mos hep whetha corn bys y'n stevel-dybry hag eva coref, ha pesquyth may fe trelyes y hot ganso, an scot a vya tylllys.

An ost o pys da a'n gwary, ow predery henna dhe vos dyddhan fest.

Kensa, an try lorel ny wruk vry a'n tyak ha'y vaner goynt a dylly an scot. Bytegens wosa ef dhe sevel nessa ha tressa gwyth ha trelya y hot adro, yth eth onen anedha yn mes a'n stevel ha kemeres an ost a denewan, ha govyn orto yn kever an hot. An ost a omwruk sad, hag yn meth-ef, kevrynek y fysmant: "Yea, hem yu tra varthys, re'm lowta. Nefra yn ow dedhyow ny welys hot a'n par-na. Dos aberveth a wruk an den-na hag erghy peynt a goref. Pan vynna tyllly, ny wruk saw sevel yn ban ha trelya y hot adro, hag y'n keth mynysen-na yth esa an arghans ow tynkyl yn ow foket-vy. Kensa, y tybyn bos henna dres gallos

mapden dh'y wul, mes gwyr a lavaraf dhys: 'prevy yu moy es tyby'."

An lorel a dhewhelys dh'y gescowetha hag a dheryvas orta yn kever an hot marthys.

"Res yu dhyn porres cafos an hot-na," yn medhans-y, "costyens a gostyo."

Lemmyn an try a esedhas orth mos an tyak ha dalleth omgows ganso. Yn meth an kensa anedha:

"Awotta hot tek us genes, re'm ena! Pygemmys a vyntajy govyn ragtho?"

"A'm hot-vy a gewsyth?" a worthebys an tyak, "Mes henna nys yu dhe wertha. Ty a dal gothvos nag yua hot kemyn. Pesquyth may fova trelyes adro genef, an reken yu tylllys." Gans henna ef a drelyas an hot adro an peswera gwyth, ha marth a's teva an westyon a weles an ost ow tenna an arghans yn mes a'y boket, ow leverel "tylllys!"

"Bytegens henwel nep prys ragtho gwra, del y'th pysin," an lorels a gryas.

"Ef nys yu dhe wertha," a worthebys an tyak kepar ha kens.

Mes y ny vynnens gasa cres dhodho. Hag y prest owth ynnya warnodho mayth hanwa dhe'n lyha nep prys rag an hot, y'n deweth an tyak a wruk crya: "Yn ta, ytho, y wertha my a wra a ugans puns."

Hen o an sum poran re bya degemerys gans an lorels rag an vugh; ha mar lowenek yth ens-y a'n barga da may whrussons comptya an mona stak ena ha'ga gorra war an vos arak an tyak, nep a's kemeras hep fysky ha'ga gorra hell yn y boket. Ena ef a ros dhedha an hot, ha kerdhes wosa henna yn cosel yn mes a'n stevel, ha dalleth y hens wor' tu ha tre.

Lemmyn an try eth dhe davern aral, gansa an hot marthys, may hallens omlowenhe oll warlergh aga both. Scant nys esens ena hanter ur esedhys, ow tybry hag eva, may whruk onen anedha crya:

"Assaya agan hot marthys gwren! Hay, ostes, pygemmys a dal dhyn-ny pe?" An ostes a henwys an sum, an lorel a sevys yn ban ha trelya'n hot adro, ow cortos clewes an pyth a vya leverys gans an ostes. Bytegens honna a sevy yn cosel hep cows ger; hag aban na ros an den an mona dhedhy, yn meth-hy: "Wel, y prederyn dha vosta whansekk dhe dylly an scot?"

"Ty, whylas yn dha boket gwra!" a worthebys an den, "rak yma omma hot marthys : pan y'n trelyaf adro, an arghans a wra scon tynkyl yn dha boket-jy!"

An ostes a worras hy dorn yn hy fokettys, onen hag onen, mes hep cafos ynna demma, ha hy a dyby na wruk an den mes scornya gensy.

"Gorta!" an den a gryas, "martesen my a wruk trelya an hot yn cam," ha gans an geryow-na ef a'n trelyas adro a'n cleth dhe'n dyghow. Mes sowyny ny wruk henna namoy es kens : awos oll y drelya, tynkyl ny wruk an arghans yn poket an ostes.

"Tety-valy!" a gryas an nessa lorel, "ty ny wreth convedhes an dra. Gas vy unwyth dhe wysca an hot." Gans henna ef a worras an hot war y ben, hag ena y dhy'sky ha'y drelya a'n yl tenewan, kefrys a'n tenewan aral. Bytegens yn poket an ostes whath ny wruk tynkyl arghans vyth-oll.

"Ny wodhough-why agas deu travyth!" a gryas an tressa, hag ef serrys bras, "Reugh dhymmo unwyth an hot. Gweleugh, yndelma y res dheugh y drelya," ha'y drelya adro ef a wruk, hell, gans mur preder. Bytegens spedy a ny wruk henna gwell ages an re-erel. Yn despyt oll dh'y eghen, hag ef orth y drelya lyesgwyth hag yn lyes maner, a'n arghans nyns esa ol!

"An tyak-na re wruk gwary tebel gast warnan, an jawl dh'y lesky!" yn medhans-y, an yl dh'y gyla. "Ogh, y fynsen a pe an gwas genen omma!"

Mes yth esa an tyak yn chy, ef ha'y wreck, nans o pell. Hag ef pan dennas an arghans yn mes a'y boket, yn meth-ef : "A ny wruga-vy leverel gwryoneth dhys : 'Y fyth res dhodho sevel avar, nep a vynno ow thulla-vy'!"

Tewel a wruk y wreck, hep cows gervyth, rak hy o gwrek fur.

